

Технології адаптивного управління професійно-творчим розвитком майбутніх магістрів

РОЖНОВА Тетяна

кандидат педагогічних наук, доцент, професор кафедри педагогіки, адміністрування і спеціальної освіти
Навчально-наукового інституту менеджменту та психології
ДЗВО «Університет менеджменту освіти», Київ, Україна

The technologies of adaptive management of professional and creative development of the future masters

Tetiana ROZHNOVA

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Professor of the Department of Education,
Administration and Social Work Scientific Institute of Management and Psychology
SIHE «University of Educational Management», Kyiv, Ukraine

ORCID ID: 0000-0002-3608-8943
rognovate65@uem.edu.ua

Сучасні концепції розвитку вищої освіти загалом і педагогічної зокрема повинні сприяти розвитку особистісної позиції майбутніх фахівців освітніх, педагогічних наук, бути спрямованими на формування в них чітких орієнтирів життєдіяльності. Шлях до розв'язання цих завдань полягає, передусім, у поглибленому вивченні проблеми формування ціннісних орієнтацій майбутніх магістрів освітніх, педагогічних наук у процесі їх професійно-творчого розвитку.

Особливого значення проблема формування професійно-ціннісної сфери набуває у процесі професійного розвитку майбутніх магістрів освітніх, педагогічних наук, які після закінчення магістратури продовжують професійну діяльність у різних ланках освіти – від закладів дошкільної освіти до закладів вищої освіти різних рівнів (коледжі, інститути, університети) [1].

Проте, для професійно-творчого розвитку майбутніх магістрів освітніх, педагогічних наук першочергово потрібно створити систему управління таким розвитком. І, враховуючи воєнний стан сьогодні в країні, слід акцентувати увагу також і на технологіях адаптивного управління.

Адаптивне управління є одним із аспектів модернізації української освіти. Адаптивне управління освітнім процесом ґрунтується на системному підході, оскільки управління такою складною соціально-педагогічною системою як освітній процес має бути системним. «Системний підхід містить розуміння організації, як сукупності взіємопов'язаних елементів (люди, структура, завдання, технологія), зорієнтованих на досягнення різних цілей і умов середовища, що постійно змінюються» [2, с. 13].

Адаптивність можна тлумачити як можливість пристосування, узгодження процесу навчання, враховуючи вибір темпу навчання, діагностику досягнутого рівня опанування матеріалу, надання щонайширшого діапазону різноманітних засобів для навчання, що робило б його придатним для більш широкого контингенту користувачів.

Сутнісні аспекти управління в освіті, в т.ч. й на адаптивних засадах відображено в роботах таких науковців як Н. Білик, В. Гладкова, В. Григораш, Г. Єльнікова, Г. Кравченко, Л. Лузан, Н. Любченко, О. Почуєва, В. Олійник, З. Рябова, Л. Сергеева, Т. Сорочан та ін.

Г. Єльнікова визначає адаптивне управління як «взаємовплив, який викликає взаємопристосування поведінки суб'єктів діяльності на діалогічній основі, котра забезпечується спільним виробленням реалістичної мети з наступним поєднанням зусиль і самоспрямуванням дій на її досягнення» [3, с. 28].

Адаптивне управління освітнім процесом спрямовано на здійснення позитивних змін у бажаному напрямку в умовах нестабільності під впливом зовнішніх та внутрішніх вимог.

В умовах дистанційного навчання та активного розвитку технологій доцільно застосовувати різні інструменти адаптивного навчання - технології, які взаємодіють зі студентом у реальному часі та автоматично забезпечують індивідуальну підтримку кожного студента. Спершу адаптивні технології збирають інформацію про те як студент відповідає на запитання – його індивідуальну поведінку. Після, інструмент реагує на отриману інформацію. Залежно від того як студент взаємодіє з матеріалом та як відповідає, змінюється те, що він бачить на екрані – підказки, запитання, послідовність завдань і тем. Адаптивність може проявлятися в одному або кількох елементах технології: контент, оцінювання, послідовність [4].

Враховуючи те, що наразі актуальним постає питання професійно-творчого розвитку майбутніх магістрів, наступним етапом нашого дослідження постає питання щодо уточнення цього поняття.

Предметом дослідження українських і зарубіжних учених стали розвиток творчого мислення здобувачів освіти та підготовка майбутніх

магістрів освітніх, педагогічних наук до розвитку творчого мислення здобувачів освіти (С. Вітвицька, С. Рубіншейн, В. Сухомлинський, К. Ушинський, І. Якиманська та ін.); теоретичні засади формування та розвитку творчої активності вчителя й учнів (Д. Богоявлінська, С. Сисоєва, Є. Торранс та ін.); психологічні теорії професійного розвитку (Е. Берн, Д. Сьюпер, Дж. Голланд, Е. Еріксон, Е. Гінзберг, та ін.) [1].

Для розкриття сутності поняття «професійно-творчий розвиток майбутніх магістрів освітніх, педагогічних наук» ми звертаємося до методу категоріальних опозицій, який дозволяє розглядати поняття у їх співвідношенні між собою. Поняття професійно-творчого розвитку має свої суттєві зв'язки з такими спорідненими поняттями, як «професіоналізація», «професійне становлення», «розвиток професіоналізму», «творчий розвиток», «розвиток творчості», «розвиток творчого потенціалу», «педагогічна творчість», «педагогічна майстерність» [5].

Творчий потенціал педагога, як здатність до творчості, формується на основі накопиченого особистістю соціально-комунікативного досвіду, психолого-педагогічних знань, умінь та навичок, які дозволяють знаходити та застосовувати оригінальні рішення, інноваційні форми та методи і тим самим вдосконалювати виконання своїх професійних функцій.

До важливих педагогічних цінностей, які регламентують професійну діяльність майбутніх магістрів, на нашу думку, слід віднести гуманістичні цінності які, за слушним твердженням І. Беха, «характеризують індивідуальну культуру особистості та рівень її вихованості: добро, любов, патріотизм, справедливість, милосердя, відповідальність, совість тощо... ці категорії взаємопов'язані між собою, взаємодоповнюють та взаємопроникають одна в одну. І хоча у кожної людини існує своя система цінностей і ціннісних орієнтацій, саме за допомогою гуманістичних цінностей забезпечується оволодіння нормами і правилами взаємодії з оточуючими людьми» [6].

Питання управління професійно-творчим розвитком майбутніх магістрів досить широке, потребує ґрунтовного вивчення, тому наступним етапом нашого дослідження буде вивчення сучасного стану управління професійно-творчим розвитком майбутніх магістрів.

Бібліографія

1. Вітвицька С.С. Розвиток творчого мислення майбутніх магістрів освіти як умова їх творчої самореалізації. *Андрогогічний вісник: наук. електронне періодичне вид.* 2014. Вип. 5. С. 88-96.
2. Маслов В.І., Драгун В.П., Шаркунова В.В. *Теоретичні основи педагогічного менеджменту.* Київ, 1996. 86 с.

3. Ельникова Г.В. Наукові основи розвитку управління загальною середньою освітою в регіоні : монографія. Київ : ДАККО, 1999. 303 с.
2. Ющенко А.П. Адаптивні технології, як один з перспективних напрямків розвитку сучасної освіти. Зб. наук. праць Міжнар. наук.-практ. конф. *Сучасна освіта та наука: проблеми, перспективи, інновації*. URL: <https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/34779/Yushchenko.pdf?sequence=1> (дата звернення: 06.01.2024).
3. Хаустова О.В. Поняття «професійно-творчий розвиток учителя» в системі споріднених понять. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2019. Т. 2. № 67. ISSN 1992-5786. URL: http://www.pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2019/67/part_2/37.pdf (дата звернення: 06.01.2024).
4. Бех І.Д. Духовні цінності в розвитку особистості. *Педагогіка і психологія*, 1997. № 1. С. 124-129.

References

1. Vitvytska S.S. Rozvytok tvorchoho myslennia maibutnikh mahistriv osvity yak umova yikh tvorchoi samorealizatsii. *Andrahohichnyi visnyk: nauk. elektronne periodychnе vyd.* 2014. Vyp. 5. S. 88-96. (in Ukraine)
2. Maslov V.I., Drahun V.P., Sharkunova V.V. *Teoretychni osnovy pedahohichnoho menedzhmentu*. Kyiv, 1996. 86 s. (in Ukraine)
3. Yelnykova H.V. *Naukovi osnovy rozvytku upravlinnia zahalnoiu serednoiu osvitoiu v rehioni* : monohrafiia. Kyiv : DAKKO. 1999. 303 s. (in Ukraine)
5. Iushchenko A.P. *Adaptyvni tekhnolohii, yak odyн z perspektyvnykh napriamkiv rozvytku suchasnoi osvity*. Zb. nauk. prats Mizhnar. nauk.-prakt. конф. *Suchasna osvita ta nauka: problemy, perspektyvy, innovatsii*. URL: <https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/34779/Yushchenko.pdf?sequence=1> (data zvernennia: 06.01.2024). (in Ukraine)
6. Khaustova O.V. *Poniattia «profesiino-tvorchyi rozvytok uchytelia» v systemi sporidnennykh poniat*. *Pedahohika formuvannia tvorchoi osobystosti u vyshchii i zahalnoosvitnii shkolakh*. 2019. Т. 2. № 67. ISSN 1992-5786. URL: http://www.pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2019/67/part_2/37.pdf (data zvernennia: 06.01.2024). (in Ukraine)
7. Bekh I.D. *Dukhovni tsinnosti v rozvytku osobystosti*. *Pedahohika i psykhologhiia*, 1997. № 1. S. 124-129. (in Ukraine)